

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 215

İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat ve
15 Milletvekilinin; Adli Sicil Kanununda
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve
Adalet Komisyonu Raporu ile Türkiye Büyük
Millet Meclisi Başkanlığı ve Adalet Komisyonu
Başkanlığı Tezkereleri
(2/447)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/447 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
- Madde Gerekçeleri	6
• Adalet Komisyonu Raporu	7
• Muhalefet Şerhi	11
• TBMM Başkanlığı Tezkeresi	13
• Adalet Komisyonu Başkanlığı Tezkeresi	14
• Teklif Metni	15
• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	15

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Adli Sicil Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Genel Gerekçe ve Madde Gerekçeleri ile birlikte birlikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Mehmet Doğan Kubat

İstanbul

Azize Sibel Gönül

Kocaeli

Zeynep Armağan Uslu

Şanlıurfa

Eşref Taş

Bingöl

Fehmi Küpçü

Bolu

Mehmet Altay

Uşak

Hüseyin Şahin

Bursa

Mehmet Öntürk

Hatay

Gökçen Özdoğan Enç

Antalya

Ziver Özdemir

Batman

Bünyamin Özbek

Bayburt

Ali İhsan Yavuz

Sakarya

Ayşe Türkmenoğlu

Konya

İsmail Kaşdemir

Çanakkale

Muzaffer Aslan

Kırşehir

Mine Lök Beyaz

Diyarbakır

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR

(2/447)

ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	-----

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, hakkında Türk mahkemeleri veya yabancı ülke mahkemeleri tarafından kesinleşmiş söz konusu kayıtlar adli sicilden silinmektedir. 5352 Sayılı Adli Sicil Kanununun “Adli sicil bilgilerinin silinmesi” başlıklı 9 uncu maddesine göre, adli sicildeki bilgiler, cezanın veya güvenlik tedbirinin infazının tamamlanması, ceza mahkûmiyetini bütün sonuçlarıyla ortadan kaldıran şikâyetten vazgeçme veya etkin pişmanlık, ceza zamanaşımının dolması ve genel af halinde Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünde Merkezi Adli Sicilde tutulmaktadır.

Kayıtların adli sicile alınmasından sonra belli bir sürenin geçmesi ve bir takım şartların oluşmasıyla söz konusu kayıtlar adli sicilden silinmektedir. 5352 Sayılı Adli Sicil Kanununun “Adli sicil bilgilerinin silinmesi” başlıklı 9 uncu maddesine göre, adli sicildeki bilgiler, cezanın veya güvenlik tedbirinin infazının tamamlanması, ceza mahkûmiyetini bütün sonuçlarıyla ortadan kaldıran şikâyetten vazgeçme veya etkin pişmanlık, ceza zamanaşımının dolması ve genel af halinde Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünde re'sen silinerek arşiv kaydına alınmaktadır.

Adli Sicil Kanununun “Adli sicil ve arşiv bilgilerinin silinmesi” başlıklı 12 nci maddesinde ise, arşiv bilgilerinin ilgilinin ölümü, her halde kaydın girildiği tarihten itibaren seksen yılın geçmesiyle, fiilin kanunla suç olmaktan çıkarılması ve kanun yararına bozma veya yargılamanın yenilenmesi sonucunda verilen beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararının kesinleşmesi hallerinde, mahkûmiyet kararına ilişkin adli sicil ve arşiv kaydı tamamen silineceği belirtilmektedir.

Adli Sicil Kanununun mevcut düzenlemesine göre, yüz kısaltıcı olsun ya da olmasın yukarıda sayılan dört şartın gerçekleşmesi dışında adli sicile alınan kayıtlar arşivden silinememektedir. Örnek vermek gerekirse basit bir trafik kazası nedeniyle taksirle yaralama suçundan arşiv kaydı varsa bu kayıt yukarıda sayılan koşullar dışında hiçbir şekilde silinememektedir.

Ayrıca, 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında, “3682 sayılı Kanuna göre süre yönünden silinme koşulu oluşanlar silinir; diğer kayıtlar için bu Kanun hükümlerine göre işlem yapılır” denmektedir. Buna göre, 3682 sayılı mülga Adli Sicil Kanununa göre silinme şartları oluşan kayıtlar, Anayasanın 76 ncı maddesi ile özel kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla tamamen silinmekte; 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun yürürlük tarihi olan 01/06/2005 tarihinden sonra silinme şartları oluşan kayıtlar ise Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce oluşturulan üç kişilik komisyon tarafından silinerek arşiv kaydına alınmaktadır.

Aynı maddenin ikinci fıkrasına göre ise; “Birinci fıkra gereğince işlem yapılarak arşive alınan kayıtlar hakkında, 3682 sayılı mülga Adli Sicil Kanununun 8 inci maddesinde öngörülen sürelerin dolduğu veya ertelenmiş olan hükmün esasen vaki olmamış sayıldığı hallerde bu tarih esas alınarak, Anayasanın 76 ncı maddesi ve özel kanunlarda suç ve mahkûmiyetler dışındaki kayıtlar için ilgilinin, Cumhuriyet Başsavcılığının veya Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünün talebi üzerine hükmü veren mahkemece veya talep edenin bulunduğu yer asliye ceza mahkemesince arşiv kaydının silinmesine karar verilir” hükmü yer aldığından arşive alınan kayıtlar mahkemeler tarafından silinebilmektedir.

Öte yandan Türk ceza adalet sisteminde öngörülen tekerrür, erteleme, temel cezanın belirlenmesi, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi kurumların hayata geçirilebilmesi, bir kişinin işlediği suçun ya da aldığı cezanın milletvekili seçilmesini engelleyen Anayasanın 76 ncı maddesinin ikinci fıkrasında belirtilenlerden olup olmadığının saptanabilmesi ve mahkûmiyete bağlı hak yoksunluğu öngören bazı özel yasalardaki hükümler nedeniyle mahkemelerce verilen mahkûmiyet kararlarının kayıt altına alınmasında yasal ve Anayasal bir takım gereklilikler bulunduğu da açıktır.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi 20/01/2011 tarihli ve E.2008/44, K.2011/21 sayılı kararında, arşiv kaydı tutulmasının gerekli olduğunu belirttikten sonra, söz konusu gerekliliklerin, arşiv kayıtlarının kişinin ölümüne kadar ya da seksen yıl süreyle muhafaza edilmesinin zorunlu olmadığı, belli bir süre sonunda arşiv kayıtlarının silinmesi gerektiği belirtildikten sonra, tüm suçlara ilişkin arşiv kayıtlarının bu kadar uzun süre muhafaza edilmesi suç ve cezaların nitelikleri veya ağırlıkları dikkate alınmadan tüm suçlar için geçerli tek bir sürenin belirlenmesi, bu sürenin arşiv kaydına almayı gerekli kılan amaçla orantılı ve makul olmaması nedeniyle, Adli Sicil Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası ile geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...Anayasanın 76 ncı maddesi ve özel kanunlarda sayılan suç ve mahkûmiyetler dışındaki kayıtlar için ...” bölümü Anayasaya aykırı bulunarak iptaline karar verilmiştir.

Diğer bir ifadeyle, Anayasa Mahkemesi tüm suçlar için suçların ve cezaların ağırlıkları dikkate alınmaksızın bu kadar uzun ve tek bir süre öngörülmesini uygun bulmamıştır.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesi adı geçen kararıyla, Adli Sicil Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası hükmü ile geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan bazı ibareler iptal edilmiş ve bu hükümlerin iptal edilmiş olması nedeniyle hukuksal bir boşluk oluşmaması için iptal kararının Resmi Gazete’de yayımlanmasından bir yıl sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının 14/04/2011 tarihli ve 27905 sayılı Resmi Gazetede yayımlanması nedeniyle kararda öngörülen süre 14/04/2012 tarihinde dolacaktır. Adli Sicil Kanununda değişiklik yapılmaması halinde 01/06/2005 tarihinden önceki arşiv kayıtlarının tamamen silinmesi gündeme gelebileceğinden, bu sürenin dolmasından önce söz konusu değişikliğin yapılmasında zaruret bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen sebeplerle, Anayasa Mahkemesi Kararında öngörülen sürenin dolmasından önce herhangi bir yasal boşluğa mahal verilmemesi amacıyla bu Kanun teklifi verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “asliye mahkemelerinin bulunmadığı” ibaresi yürürlükten kaldırılarak adli sicil bilgilerinin tüm kaymakamlıklar tarafından verilebilmesini sağlayacak bir düzenleme yapılmıştır.

Madde 2- Maddeyle, 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda yeniden düzenlenmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 20/1/2011 tarihli ve 2008/44 E. - 2011/21 K. Sayılı kararıyla, arşiv bilgilerinin ilgilinin ölümü üzerine silinmesine dair ibarenin iptal edilmiş olması, Kanunun 9 uncu maddesi gereği kişinin ölümü nedeniyle derhal adli sicilinden silinebilen kayıtlarının, maddenin diğer fıkralarına göre silinme koşulları oluşmadan arşivde kalması sonucunu doğuracak ve bu haliyle de iptal gerekçesiyle çelişeceğinden, aynı ibarenin tekrar madde metnine konulması bir zaruretler.

Nitekim Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararında “Türk ceza adalet sisteminde öngörülen tekerrür, erteleme, temel cezanın belirlenmesi, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması gibi kurumların hayata geçirilebilmesi, bir kişinin işlediği suçun ya da aldığı cezanın milletvekili seçilmesini engelleyen Anayasa'nın 76. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilenlerden olup olmadığının saptanabilmesi ve mahkûmiyetle bağlı hak yoksunluğu öngören bazı özel yasalardaki hükümler nedeniyle mahkemelerce verilen mahkûmiyet kararlarının kayıt altına alınmasında yasal ve anayasal bir takım gereklilikler bulunmaktadır.” gerekçesiyle arşiv kayıtlarının belli süreyle tutulmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin, tüm suçlara ilişkin arşiv kayıtlarının, suç ve cezaların nitelikleri veya ağırlıkları dikkate alınmadan, “her halde kaydın girildiği tarihten itibaren seksen yıl” gibi uzun süre muhafaza edilmesini, tüm suçlar için geçerli tek bir sürenin belirlenmesini ve bu sürenin arşiv kaydına alınmayı gerekli kılan amaçla orantılı ve makul olmamasını, adil ve hakkaniyete uygun bir düzenleme niteliğinde görmeyerek iptal etmesi karşısında, Anayasanın 76 ncı maddesi ile bazı özel kanunlarda yer alan ve bir hak mahrumiyetine neden olan mahkumiyetler bakımından, yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşuluyla, kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren on beş yıl ve her halde otuz yıl geçmesiyle; diğer mahkumiyetler bakımından, kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren beş yıl geçmesiyle silineceği düzenlenmektedir.

Madde 3- Maddeyle, 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun Geçici 2 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Geçici 2 nci maddeye eklenen ikinci fıkrayla, 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun yürürlüğe girdiği 1/6/2005 tarihinden önce silinme koşulları oluşması sebebiyle arşive alınan veya şartları oluştuğu halde herhangi bir nedenle arşive alınmamış bulunan ya da henüz şartları oluşmadığı için arşive alınamayan Anayasanın 76 ncı maddesi ile bazı özel kanunlarda yer alan ve bir hak mahrumiyetine neden olan mahkûmiyetler bakımından, yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşuluyla, kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren on beş yıl ve her halde otuz yıl geçmesiyle; diğer mahkumiyetler bakımından, kaydın arşive alınma koşullarının oluştuğu tarihten itibaren beş yıl geçmesiyle silineceği düzenlenmektedir.

Geçici 2 nci maddeye eklenen üçüncü fıkrayla da, ikinci fıkrada sayılanlar dışında, birinci fıkra gereğince işlem yapılarak arşive alınan kayıtların, 3682 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde öngörülen sürelerin dolduğu veya ertelenmiş olan hükmün esasen vaki olmamış sayıldığı hallerde bu tarih esas alınarak Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce silineceği düzenlenmek suretiyle, daha önce mahkemelere ait olan arşiv kaydının silinmesi yetki ve görevi, iş yükü dikkate alınarak ve yargının hızlandırılması amacıyla Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğüne verilmektedir.

Madde 4- Yürürlük maddesidir.

Madde 5- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

30/3/2012

Esas No: 2/447

Karar No: 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat ve 15 Milletvekilinin; Adli Sicil Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/447)”, Başkanlığımızca 27/3/2012 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. Teklif, Komisyonumuzun 29/3/2012 tarihli 13’üncü toplantısında Adalet Komisyonu Başkanı Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya başkanlığında, Teklif sahiplerinden İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat, Adalet Bakanlığı temsilcileri, Prof. Dr. İzzet Özgenç ve Prof. Dr. Cumhur Şahin’in katılımıyla görüşülmüştür. Komisyon görüşmelerinin tamamı tutanağa bağlanmıştır. Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere İçtüzüğü’nün 45’inci maddesi uyarınca Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu ve Sakarya Milletvekili Ali İhsan Yavuz özel sözcü olarak seçilmiştir.

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunundan (ETCK) farklı bir yaptırım sistemi benimsenmiştir. Bu bağlamda ETCK’daki belli bir suçtan mahkûmiyete bağlı olarak kişiyi ömür boyu belli haklardan yoksun bırakacak yaptırım sistemi terk edilmiş, bunun yerine belli bir suçtan mahkûmiyete bağlı hak yoksunluklarının cezanın infazı tamamlanıncaya kadar devam etmesi sistemine geçilmiştir. Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunların belli bir suçtan dolayı veya belli bir cezaya mahkumiyete bağladığı hak yoksunlukları ise 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 13/A maddesi gereğince, ilk mahkumiyet kararının infaz edilmesinden itibaren belli sürenin geçmesiyle birlikte yasaklanmış hakların geri verilmesi koşuluyla sona erdirilebilmektedir. Diğer taraftan ceza veya güvenlik tedbirlerinin infazı tamamlandıktan sonra bu mahkûmiyete ilişkin bilgilerin, cezanın bireyselleştirilmesinin sağlanması amacıyla (erteleme, tekrerrür, kamu davasının açılmasının ertelenmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması vs.) kayıt altına alınması gerekmektedir.

Bu sistemi tesis etmek amacıyla yönelik 5352 sayılı Kanun’da, adli sicil bilgilerinin belli şartların gerçekleşmesi üzerine arşiv kaydına alınacağı (m. 9) ve arşiv kaydına alınan bilgilerin de ilgilinin ölümü ve her halde kaydın girildiği tarihten itibaren seksen yılın geçmesiyle tamamen silineceği (m.12) düzenlenmiştir. Ancak söz konusu düzenleme, tüm suçlara ilişkin arşiv kayıtlarının seksen yıl süreyle muhafaza edilmesi noktasında suç ve cezaların nitelikleri veya ağırlıkları dikkate alınmadan tüm suçlar için geçerli tek bir sürenin belirlenmesinin adil ve hakkaniyete uygun olmadığı gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir (Anayasa Mahkemesi, 20/1/2011 T, 2008/44 E, 2011/21 K).

5352 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce işlenmiş ancak yürürlük tarihi itibarıyla 22/11/1990 tarihli ve 3682 sayılı Adli Sicil Kanunu uyarınca silinme koşulları oluşmayan kayıtlar hakkında intikal hükümlerini düzenleyen geçici 1’inci maddenin Anayasanın 76’ncı ve Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunlardaki bazı suçlara ilişkin hak mahrumiyetlerini saklı tutan hükmünü de yine aynı gerekçeyle iptal etmiştir.

Teklif, Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararı doğrultusunda hazırlanmıştır. Dolayısıyla Teklif, Anayasanın 153’üncü maddesinin altıncı fıkrası hükmünün bir gereğidir.

Teklif üzerinde yapılan görüşmelerde aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir.

Adli sicil bilgilerinin önemli kişisel verilerden biri olması hasebiyle, bunları ilgililere verme yetkisinin esasen Cumhuriyet başsavcılıklarında olması gerekir. Asliye mahkemesinin bulunmadığı ilçelerde hizmetin vatandaşlara daha kolay sunulmasının getirdiği bir zorunluluk olması kaydıyla bu yetki, kaymakamlıklara tanınmalıdır. Ancak Teklif ile öngörülen düzenlemede yetki zorunluluk kıstası ve hizmet gereği göz önünde bulundurulmadan doğrudan doğruya Cumhuriyet başsavcılıkları ile kaymakamlıklar arasında bölüştürülmemektedir. Ayrıca bu yetki bölüşümü, Adalet Bakanlığı'nın özellikle adliye binaları ve cezaevlerinin yenilenmesine ayırdığı bütçesinde ciddi azalmalara da neden olacaktır. Bu nedenlerle hem kişisel verilerin korunması bakımından sakınca arz edecek hem de Adalet Bakanlığı bütçesinde ciddi bütçe azalmasına neden olacak çerçeve 1'inci maddenin metinden çıkarılması gerekir.

Diğer taraftan Teklifin çerçeve 2'nci maddesi ile Anayasanın 76'ncı maddesi ve Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunlarda bir hak yoksunluğuna neden olan mahkûmiyetler bakımından adli sicil arşiv kaydının silinmesi açısından öngörülen onbeş ve otuz yıllık süreler hele de arşive alınma koşullarının oluşma şartları göz önünde bulundurulduğunda hayli uzundur. Uzun olan bu sürelerin kısaltılması gerekir.

Her ne kadar Teklif ile ilgili olarak yukarıdaki düşünceler ifade edilmişse de Teklife aşağıdaki yönlerden bakıldığında, bu hususların karşılandığı görülecektir.

Adli sicil bilgilerinin önemli kişisel verilerden biri olması hasebiyle, bunları ilgililere verme yetkisinin esasen Cumhuriyet başsavcılıklarında olması gerektiği belirtilmişse de halen yürürlükte olan mevzuatta asliye hukuk mahkemelerinin olmadığı yerde kaymakamlıklara ve yurt dışında da elçilik ve konsolosluklara adli sicil bilgilerini verme yetkisi tanınmıştır. Teklif ile öngörülen düzenlemede yalnızca ilgilerin hizmete ulaşmasını teminen kaymakamlıklara tanınan yetkinin kullanılmasında, ilçede asliye mahkemesinin bulunmaması şartı kaldırılmaktadır. Dolayısıyla belirtilen nedenlerle hizmet gereğinin bir yansıması olarak, adli sicil bilgilerinin doğrudan kaymakamlıklardan alınabilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca düzenleme ile Adalet Bakanlığının her hangi bir gelir kaybı söz konusu değildir. Zira 5352 sayılı Kanunun 17'nci maddesinde tahsil edilen ücretlerin Adalet Bakanlığının ihtiyaçlarında kullanılmak üzere Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İşyurtları Kurumuna gelir kaydedileceği düzenlenmiştir.

Teklif ile öngörülen düzenlemede Anayasa Mahkemesi'nin iptal gerekçeleri göz önünde bulundurulmuştur (Anayasa m. 153/6). Bu nedenle suç ve cezaların nitelikleri veya ağırlıkları dikkate alınarak tüm suçlar için geçerli tek bir süre yerine, adil ve hakkaniyete uygunluğu sağlayacak farklı süreler belirlenmiştir. Anayasanın 76'ncı maddesi ile Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunlarda bir hak yoksunluğuna neden olan mahkûmiyetler bakımından adli sicil arşiv kaydının silinmesi açısından öngörülen onbeş ve otuz yıllık sürelerde bu kapsamda değerlendirilmiştir.

Geneli üzerindeki müzakerelerden sonra Teklifin maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Yapılan değişiklikler aşağıda belirtildiği gibidir:

Teklifin adı çerçeve 3'üncü maddeden sonra ihdas edilen çerçeve 4'üncü madde göz önünde bulundurularak "Adli Sicil Kanunu ile Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" şeklinde değiştirilmiştir.

Teklifin çerçeve 1'inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Arşiv bilgilerinin esasen ilgilinin ölümü üzerine doğrudan silinmesi gerekir. Ancak Teklif metnindeki düzenlemede ilgilinin ölümü, Anayasanın 76'ncı maddesi ile Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunlarda bir hak yoksunluğuna neden olan mahkûmiyetler bakımından kaydın arşive alınma koşullarının olduğu tarihten itibaren yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşuluyla onbeş yıl geçmesiyle veya yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşulu aranmaksızın otuz yıl geçmesiyle veya diğer mahkûmiyetler bakımından kaydın arşive alınma koşullarının olduğu tarihten itibaren beş yıl geçmesiyle silinebilmesinin ön koşulu gibi anlaşılmaya neden olabilir. Söz konusu hususun düzeltilmesi gereği mülahaza edilmiştir. Diğer taraftan Anayasanın 76'ncı maddesi ile Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunlarda bir hak yoksunluğuna neden olan mahkûmiyetler bakımından arşiv kaydının silinmesinde iki durum söz konusudur. Buna göre arşiv kayıtları, yasaklanmış haklarının geri verilmesi kararı verilmesi kaydıyla arşive alınma koşullarının olduğu tarihten itibaren onbeş yıl ve yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınmasa dahi koşulların olduğu tarihten itibaren otuz yıl geçmesiyle silinir. Bu duruma açıklık getirilmesi gereği duyulmuştur. Belirtilen gerekçelerle Tasarının çerçeve 2'nci maddesi değiştirilmiş ve yapılan değişiklik doğrultusunda kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 3'üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 3'üncü maddesinden sonra gelmek üzere 31/3/2011 tarihli ve 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun geçici 1'inci maddesinin değiştirilmesi amacıyla çerçeve 4'üncü madde ihdas edilmiştir. Geçici 1'inci maddede 6222 sayılı Kanunun 5'inci maddesinin dördüncü, beşinci ve yedinci fıkralarında öngörülen yükümlülüklerin; en üst futbol liginde bulunan kulüpler tarafından bir yıl, diğer kulüp veya kuruluşlar tarafından ise üç yıl içerisinde yerine getirileceği, bu yükümlülüklerin süresinde yerine getirilmemesi halinde spor kulüpleri hakkında 21'inci madde uyarınca idari para cezası uygulanacağı düzenlenmektedir. Yapılan değişiklikte en üst futbol liginde bulunan kulüpler ile diğer kulüp veya kuruluşlar arasında yükümlülüklerin yerine getirilmesi açısından farklı intikal sürelerinin öngörülmesinin önüne geçilmekte ve aralarında eşitlik sağlanmaktadır. İhdas edilen çerçeve 4'üncü madde doğrultusunda diğer maddeler teselsül ettirilmiştir.

Teklifin 4'üncü maddesi, yapılan teselsül doğrultusunda 5'inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin 5'inci maddesi, yapılan teselsül doğrultusunda 6'ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddeleri görüşmeler sırasında ve yapılan değişiklikler doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Ahmet İyimaya	Hakkı Köylü	Yılmaz Tunç
Ankara	Kastamonu	Bartın
	(Toplantıya katılamadı)	
Kâtip	Üye	Üye
Harun Tüfekci	Murat Bozlak	İlknur İnceöz
Konya	Adana	Aksaray
	(Toplantıya katılamadı)	
Üye	Üye	Üye
Bülent Tezcan	Fehmi Küpçü	Hakan Çavuşoğlu
Aydın	Bolu	Bursa
(Muhafifim,	(Toplantıya katılamadı)	(Bu raporun özel sözcüsü)
son oylamada bulunamadı)		

Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Kemal Şerbetçioğlu</i>	<i>İsmail Kaşdemir</i>	<i>Bilal Uçar</i>
Bursa	Çanakkale	Denizli
Üye	Üye	Üye
Oktay Öztürk	<i>Recep Özel</i>	<i>Bülent Turan</i>
Erzurum	Isparta	İstanbul
(Toplantıya katılamadı)		
Üye	Üye	Üye
Celal Adan	<i>Murat Başesgioğlu</i>	<i>Mevlüt Akgün</i>
İstanbul	İstanbul	Karaman
(Toplantıya katılamadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>Ramazan Can</i>	<i>Turgut Dibek</i>	Ali Rıza Öztürk
Kırıkkale	Kırklareli	Mersin
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Toplantıya katılamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Ömer Süha Aldan</i>	Murat Göktürk	<i>Ali İhsan Yavuz</i>
Muğla	Nevşehir	Sakarya
(Muhalefet şerhim vardır)	(Toplantıya katılamadı)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye		Üye
<i>Dilek Akagün Yılmaz</i>		<i>Ali İhsan Köktürk</i>
Uşak		Zonguldak
(Muhalefet şerhim vardır)		(Muhalefet şerhimiz ektedir)

KARŞI OY YAZISI

5352 ile 6222 Sayılı Yasaların bazı maddelerinde değişikliği içeren 151 sıra sayılı kanun teklifine ilişkin görüşmeler 29.03.2012 günü Adalet Komisyonunda gerçekleştirilmiş olup, teklif ve komisyondaki çoğunluk görüşüne göre kabul edilen metne ilişkin itirazlarımız aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır.

1. Teklifin 1. maddesiyle; 5352 Sayılı Yasanın 8. maddesinin 1. fıkrasında yer alan “asliye mahkemelerinin bulunmadığı” ibaresi yürürlükten kaldırılmaktadır. Keza ibarenin kaldırılması sonucu olarak da, adli sicil kayıtlarının C. Başsavcılıklarının yanında kaymakamlarca da verilmesine ortam yaratılmaktadır.

Aslında maddenin ilk düzenlemesinde asliye mahkemelerinin bulunmadığı yerlerde kaymakamlıklara adli sicil kaydı verme hakkı tanınarak, adliyelerin bulunmadığı ilçelerde yaşayan yurttaşlara istisnai bir kolaylık sağlanmak istenmiştir. Ancak yapılan değişiklikle bu istisnai hal, genel bir işlem haline dönüştürülmektedir.

İlk bakışta zaman zaman adliyelerde uzun kuyruklar oluşmasına neden olan adli sicil kaydı verme işleminin farklı kurumlar aracılığıyla çeşitlendirilerek ilgililere yardımcı olunmasının amaçlanması olumlu görülebilir.

Lakin adli sicil kaydının özelliği dikkate alındığında, bu belgeyi veren asıl kurumun C. Başsavcılıkları olması ve diğer kurumlarının bu işlevi yerine getirmede zorunluluğa bağlı olarak asgari düzeyde tutulması gerekmektedir.

Adli sicil belgeleri kişiye özel belgelerdir. Nitekim Adli Sicil Yasasının 11. maddesinde adli sicil ve arşiv bilgilerinin gizli olduğu, görevlilerce açıklanamayacağı ve amacı dışında kullanılamayacağı hüküm altına alınmıştır. Öte yandan aynı Yasanın 13. maddesinde de bir soruşturma ve kovuşturma kapsamında sorgulama yapma yetkisi sadece hakim ve savcılara tanınmış ve diğer kurumların sorgulama yapabilmeleri Adalet Bakanının onayına bağlanmıştır.

Dolayısıyla adli sicil kayıtları verecek kurum ve birim sayısının artırılması gizliliği önemli oranda ortadan kaldıracak bir olgudur.

Gerek Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü ve gerekse C. Başsavcılıklarında adli sicil ve arşiv kayıtlarının hazırlanması, değerlendirilmesi ve dijital ortama aktarılması anlamında yıllardır çaba gösterilmiş ve bu çalışmalar mümkün olduğunca sağlıklı işlerlik kazanmıştır. Ayrıca görevli personel de belli bir deneyim ve bilgi birikimine sahip olmuşlardır.

Bu açıdan adli sicil veren kurumları çeşitlendirmek yerine, oturmuş bir sisteme personel ve araç takviyesi yapılarak adli sicil kuyruklarını önlemek mümkün bulunmaktadır.

Keza adli sicil ve arşiv bilgileri aynı zamanda kişisel verilerin korunması anlamında da değerlendirilmelidir. Nitekim Anayasamızın 20 maddesinin 3. fıkrasındaki kişisel verilerin korunmasına dair düzenleme esas alındığında, teklifle getirilmek istenen değişiklik Anayasaya aykırılık teşkil edebilecektir. Çünkü kişisel verileri ne kadar az kişinin inceleme ve gözetiminden uzak tutarsanız, o kadar kişisel verilerini korumuş olursunuz.

Bu değerlendirmelerimiz ışığında getirilmek istenen düzenlemeye karşıyız.

2. Teklifin 2 ve 3. maddeleri ise Anayasa Mahkemesinin 20.01.2011 tarih ve 2011/21 sayılı kararı çerçevesinde yapılacak düzenlemeyi içermektedir. Anayasa Mahkemesinin, Adli Sicil Yasasının 12 ve Geçici Madde 2'deki bazı hükümleri iptali çerçevesinde teklifle getirilen düzenleme, iptal kararını tam olarak karşılamamaktadır.

3. 6222 Sayılı Yasanın Geçici 1. maddesiyle gerçekleştirilmek istenen değişiklikle elektronik bilet uygulaması geciktirilmektedir. Grubumuz olarak bu değişikliğe geçici çözüm yolu bulma anlamında destek olsak da, temel olarak elektronik bilet uygulamasının özel yaşamın gizliliği ve kişisel verilerin korunması anlamında Anayasaya aykırı bir düzenleme olduğunu ve yasadan çıkarılmasının uygun olacağını düşünüyoruz.

Ömer Süha Aldan

Muğla

Turgut Dibek

Kırklareli

Dilek Akagün Yılmaz

Uşak

Ali İhsan Köktürk

Zonguldak

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

31 Mart 2012

Sayı: A.01.0.KKB.0.10.00.00-130.05/57598

Konu: Komisyon raporu

ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımızca, 27/03/2012 tarihinde 2/447 esas numaralı İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan KUBAT ve 15 milletvekilinin Adli Sicil Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi esas komisyon olarak Komisyonunuza havale edilmiştir.

Teklif Komisyonunuzca görüşülmüş ve bu konudaki 30/03/2012 tarihli ve 9 karar numaralı raporunuz Başkanlığımıza gönderilmiştir. Rapor ve metnin incelenmesi sonucunda Teklif metninde yer almayan yeni bir maddenin ihdas edildiği ve çerçeve 4'üncü madde olarak Komisyonun metnine eklendiği görülmüştür.

Eklenen çerçeve 4'üncü madde ile 31/03/2011 tarihli ve 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun geçici I'inci maddesinde yer alan “en üst futbol liginde bulunan kulüpler için bir yıl, diğer kulüp ve kuruluşlar tarafından ise” ibaresi metinden çıkarılmıştır. Ancak Teklif metninde bu Kanun'la ilgili değişiklik önerisi bulunmamaktadır. Ayrıca görüşülen Teklifin konusu ile eklenen maddenin konusu arasında da bir ilgi kurulamamaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün “Komisyonların yetkisi, toplantı yeri ve zamanı” başlıklı 35'inci maddesinin birinci fıkrasında “*Komisyonlar, kendilerine havale edilen kanun tasarı veya tekliflerini aynen veya değiştirerek kabul veya reddedebilirler; birbirleriyle ilgili gördüklerini birleştirerek görüşebilirler...*” hükmü ile aynı maddenin ikinci fıkrasında ise “*komisyonlar... kanun teklif edemezler; kendilerine havale edilen işler dışında kalan işlerle uğraşamazlar...*” hükmü yer almaktadır.

Açıklanan nedenlerle konuya ilişkin rapor ve metin yeniden değerlendirilmek üzere dosyası ile birlikte geri gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Cemil Çiçek

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığı

31/03/2012

Sayı: A.01.1.ADK.0.00.00.00.130.05/57610

Konu: Komisyon raporu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 31 Mart 2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-130.05/57598 sayılı yazısı.

İlgi sayılı yazınız, Komisyon Başkanlığımızca değerlendirilmiştir.

Adalet Komisyonu Raporunda, yazınızda belirtilen türde veya başka bir şekilde İçtüzüğe aykırı bir durum bulunmamaktadır.

Bu bağlamda:

a) Madde ihdasına konu iş, görüşülmek üzere Meclis Başkanlığımızca 28/3/2012 gün ve 2/452 esas numarasıyla Komisyonumuza havale edilmiştir. Üstelik bu Teklifte, birleştirilmenin önkoşulu kapsamında adli sicil mevzuatında değişiklik öngören ilave hükümler de vardır. Dolayısıyla Komisyon, Meclis Başkanlığımızca havale edilmeyen bir işi görüşmüş değildir.

b) Adli sicil mevzuatı ile ilgili 2/447 esas numarasıyla kayıtlı iş görüşülürken, Komisyonunda temsil olunan partilere mensup üç milletvekili tarafından, içeriği 2/452 esasa kayıtlı Teklifin 3 üncü maddesi doğrultusunda *madde ihdası ortak önergesi* verilmiştir.

Komisyon, aynı konuda verilmiş Teklifi, koşullarının varlığı halinde diğer Teklifle birleştirerek işi sonuçlandırabileceği gibi, Meclis Başkanlığımızca Komisyonumuza havale edilen işle ilgili özdeş bir önergeyi madde ihdası yoluyla rapora ve metne yansıtabilir. Her iki yöntemin doğuracağı sonuçlar aynıdır. Komisyon, bu yarışan usulden (usuli telahuk) madde ihdası seçeneğine, *önergenin uzlaşma temelinde oluşmasını* gözeterek üstünlük tanımıştır. Somut olayın niteliği, gündeme hakimiyet ilkesinin regülatif karakteri ve esas Teklif ile ihdas edilen madde alanının geniş anlamda konu birliği taşıması gözetilerek uygulanan usulün, *demokrasinin ve parlamento hukukunun teleolojik sınırlarına* daha uygun düştüğü düşünülmektedir.

Belirtilen nedenlerle rapor ve metnin yeniden değerlendirilmesi yoluna gidilememiştir. Rapor dahil, dosya bir bütün olarak Makama aynen geri gönderilmiştir.

Keyfiyet, Meclis Başkanlığımızın ve Yüksek Genel Kurulun takdirlerine arz olunur.

Ahmet İyimaya

Ankara

Adalet Komisyonu Başkanı

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MEHMET DOĞAN
KUBAT VE 15 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

ADLİ SİCİL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

ADLİ SİCİL KANUNU İLE SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖNLENMESİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 25/5/2005 tarihli 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “asliye mahkemelerinin bulunmadığı ilçelerde” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 5352 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Arşiv bilgileri;

İlgilinin ölümü üzerine,

a) Anayasanın 76 ncı maddesi ile bazı özel kanunlarda yer alan ve bir hak mahrumiyetine neden olan mahkûmiyetler bakımından, yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşuluyla, kaydın arşive alınma koşullarının olduğu tarihten itibaren onbeş yıl ve her halde otuz yıl geçmesiyle,

b) Diğer mahkûmiyetler bakımından kaydın arşive alınma koşullarının olduğu tarihten itibaren beş yıl geçmesiyle,

tamamen silinir.”

MADDE 3- 5352 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu Kanunun yayımı tarihinde, Anayasanın 76 ncı maddesi ile bazı özel kanunlarda yer alan ve bir hak mahrumiyetine neden olan mahkûmiyetler bakımından, arşive alınan veya şartları olduğu halde ya da henüz şartları oluşmadığı için arşive alınmayan kayıtlar hakkında 12 nci maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanır.

MADDE 1- 25/5/2005 tarihli ve 5352 sayılı Adli Sicil Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “asliye mahkemelerinin bulunmadığı ilçelerde” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 5352 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Arşiv bilgileri;

a) İlgilinin ölümü üzerine,

b) Anayasanın 76 ncı maddesi ile Türk Ceza Kanunu dışındaki kanunlarda bir hak yoksunluğuna neden olan mahkûmiyetler bakımından kaydın arşive alınma koşullarının olduğu tarihten itibaren;

1. Yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşuluyla onbeş yıl geçmesiyle,

2. Yasaklanmış hakların geri verilmesi kararı alınması koşulu aranmaksızın otuz yıl geçmesiyle,

c) Diğer mahkûmiyetler bakımından kaydın arşive alınma koşullarının olduğu tarihten itibaren beş yıl geçmesiyle,

tamamen silinir.”

MADDE 3- 5352 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi yürürlükten kaldırılmış, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu Kanunun yayımı tarihinde, Anayasanın 76 ncı maddesi ile bazı özel kanunlarda yer alan ve bir hak yoksunluğuna neden olan mahkûmiyetler bakımından, arşive alınan veya şartları olduğu halde ya da henüz şartları oluşmadığı için arşive alınmayan kayıtlar hakkında 12 nci maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanır.

(İstanbul Milletvekili Mehmet Doğan Kubat ve 15
Milletvekilinin Teklifi)

(3) İkinci fıkrada sayılanlar dışında, birinci fıkra gereğince işlem yapılarak arşive alınan kayıtlar, 3682 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde öngörülen sürelerin dolduğu veya ertelenmiş olan hükmün esasen vaki olmamış sayıldığı hallerde bu tarih esas alınarak Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce silinir.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) İkinci fıkrada sayılanlar dışında, birinci fıkra gereğince işlem yapılarak arşive alınan kayıtlar 3682 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde öngörülen sürelerin dolduğu veya ertelenmiş olan mahkûmiyetin esasen vaki olmamış sayıldığı hallerde bu tarih esas alınarak Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünce silinir.”

MADDE 4- 31/3/2011 tarihli ve 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun geçici 1 inci maddesinde yer alan “; en üst futbol liginde bulunan kulüpler tarafından bir yıl, diğer kulüp veya kuruluşlar tarafından ise” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

